

Sv. Ignác z Loyoly a obnova Cirkvi

Radim Ucháč

26. júna 2019 ✚ Cirkev ✚ Kontrarevolúcia

Sv. Ignác a protestantizmus

Aký bol postoj sv. Ignáca voči protestantizmu? Najprv sa však musíme pýtať, čo vôbec sv. Ignác o protestantizme vedel. Biografovia poukázali na zaujímavú skutočnosť, že sv. Ignác vo svojich listoch uvádza Lutherovo meno len zriedka a ostatných reformátorov vôbec nie. Lutherovu smrť v roku 1546 mína mlčaním. Sv. Ignác však bezpochyby sledoval pozorne myšlienkové spory svojej doby a obzvlášť sa ho dotýkali duchovné boje s ideami Erasma a Martina Luthera, ako boli vedené v Paríži a Taliansku.

Reforma primárne osobným posvätením

Drámu svojej doby videl sv. Ignác predovšetkým ako drámu, ktorá sa odohrávala vo svedomí človeka. Preto považoval za svoju hlavnú úlohu vnútornú obnovu človeka. Táto obnova sa ale musela uskutočniť vo vnútri Cirkvi. Proti názorom Lutherovým a Kalvínovým postavil sv. Ignác svoju vernosť a podriadenie sa hierarchickej Cirkvi. Bol presvedčený, že duch Kristov a duch Cirkvi sú jedno a to isté. Cirkev však nie je len spoločenstvom predurčených, ale organizovaným telom pod pápežovou autoritou. Preto čítame na príslušnom mieste Exerciíi: „Keď sme sa vzdali každého úsudku, musíme byť pripravení a ochotní poslúchať vo všetkom pravú snúbenicu Krista, nášho Pána, ktorou je naša svätá, hierarchická Matka Cirkev.“ Namiesto toho, aby napádal cirkevné predpisy, má katolík hľadať dôvody, ako ich brániť. „Chváliť“ – tento výraz sa opakuje v Pravidlách prinajmenšom deväťkrát, namiesto kritizovania budovať a nie búrať. Reforma Cirkvi sa dosiahne v prvej rade posväcovaním jej členov.

Svätá omša ako najsilnejšia zbraň

Ako plánoval sv. Ignác obranu katolíckej viery? Na prvé miesto stavia dôveru v nadprirodzené prostriedky: „Dôverujte celým srdcom Bohu,“ píše. Hlavnou zbraňou má byť modlitba. Preto nariaďuje, aby všetci kňazi Spoločenstva obetovali každý mesiac jednu svätú omšu na úmysly diela v Nemecku a Anglicku. Mala to byť „pre celé Nemecko pomoc k dosiahnutiu čistoty viery, poslušnosti voči Cirkvi a v konečnom dôsledku solídnej náuky a dobrých mravov.“

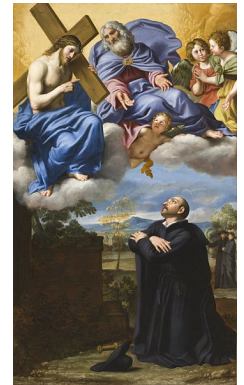
Zdroj: wikipedia.com

Druhým prostriedkom mal byť príklad života. Viac činov a menej slov. Až potom príde kazateľstvo v jeho najrôznejších formách. To je snáď najvýznamnejší bod. Sv. Ignác bol presvedčený, že je účinnejšie kázať pravdu „in spiritu lenitatis“ – s miernosťou, než sa otvorene stavať proti tým, ktorí zmýšľajú inak a vyvracať ich náuky. V liste, ktorý bol určený jezuitom poslaným do Ingolstadtu, sv. Ignác píše: „Kázať, mať prednášky, poučovať o kresťanskej náuke, dokazovať ju a potvrdzovať týmto spôsobom, to bude pokojnejšia metóda, ako keď sa robí mnoho hluku a keď sa heretici prenasledujú; potom sa zatvrdia tým viac, keď sa

káže priamo proti nim.“

Všetko sa má diať so skromnosťou a kresťanskou láskou; preto sa nemá hovoriť nič urážlivého ani dávať najavo nejaké pohrdanie voči inovercom, ale len a len láskavosť; áno, nemá sa ani priamo útočiť na ich bludy; ich nesprávnosť má vyplynúť sama od seba, z toho ako kto vykladá katolícke pravdy viery.

Je pozoruhodné, že tento spôsob ako jednáť s protestantmi sa zhoduje s pokynmi svätého Petra Fabera, ako ich vyložil v ôsmich bodoch P. Laínezovi roku 1546. Prvá rada bola prichádzať k heretikom s veľkou láskou k blížnemu a skutočne ich milovať. Druhá rada znela: získavať heretikov a milovať ich tak, že s nimi hovoríme s dôvernosťou o veciach, ktoré s nimi máme spoločné a vyhýbať sa sporom. Za tretie je voči heretikom lepšie dojať ich srdce než len poučovať rozumom. Nasledujú potom ďalšie rady: navádzať heretikov na dobré zvyklosti: je totiž dávnou skúsenosťou, že odchýlky od Viery majú často svoje korene v zlom živote. Má ich teda nabádať, aby milovali dobré skutky, pretože ich zanedbávaním často došlo k strate viery. Pretože neraz pociťujú prikázania ako neľahké, „musíme ich duševne povzbudzovať, posilňovať a dodávať im odvahu. Získajú z toho nádej, že s pomocou Božej milosti budú môcť splniť všetko a zničiť, čo sa od nich žiada a dokonca ešte viac.“

Zdroj: wikipedia.com

Je nutné ich povzbudzovať, podnecovať k bázni a láske Božej a ku konaniu dobrých skutkov.

Vykynoženie zakorenených bludov

13. augusta 1554 sv. Ignác poslal dvojakú inštrukciu sv. Petrovi Kaníziovi. V jednej, talianskej, mu dával smernice pre jeho vlastné chovanie; druhá, latinská, bola adresovaná, aspoň nepriamo, budúcemu cisárovi. Tento list bol bezpochyby výsledkom Ignácových porád s niektorými z jeho najbližších spolupracovníkov. Navrhoval v ňom opatrenia, ktoré by mal panovník vykonať, aby vykynožil herézu tam, kde už zapustila korene a aby zabránil jej rozširovaniu do krajov, ktoré sú doposiaľ katolícke. Panovník sa má osobne chovať ako nepriateľ akéhokoľvek druhu herézy. Účinným prostriedkom, ako zahnať akékoľvek nebezpečenstvo, je odstrániť z vládnych úradov a zo škôl všetkých, ktorí sú nakazení bludom. Knihy, ktoré obsahujú bludy, má dať spáliť; má tiež dať vylúčiť knihy, ktoré síce neobsahujú bludy, ale boli napísané autormi, ktorí sú herézou nakazení. Túto zásadu sv. Ignác zachovával tiež v iných oblastiach: čitateľ sa má vyvarovať čítania diel autorov – heretikov, aj keď ich kniha nie je škodlivá; čitateľ môže totiž zvoľna získavať sympatie k autorovi a veľmi ľahko bude potom privábení aj jeho učením.

Prevenia v katolíckych oblastiach

Aby sa predišlo šíreniu herézy v krajinách ešte katolíckych, navrhoval sv. Ignác vyberať na zodpovedné miesta skutočne pravoverné osoby; majú sa menovať biskupi, kňazi a kazatelia a rozdeliť ich do rôznych krajov, aby tam bolo evanjelium vykladané správnym spôsobom; nevzdelaní farári majú byť odstránení z farností. Starostlivo majú byť vyberaní riaditelia škôl a učitelia. Má byť vypracovaný dobrý katechizmus kresťanskej náuky a má sa používať pri vyučovaní. Nakoniec odporúčal založenie seminárov na výchovu kandidátov na kňazstvo. Jedným z takých bola práve aj Nemecké kolégium, Collegium Germanicum, v Ríme.

Nevyhnutné rozlišovanie

Ako katolíci, tak aj protestanti pociťovali tieto inštrukcie pre ich tvrdosť za problematické obzvlášť preto, že sa v nich dva krát hovorí o treste smrti ako nástroji proti heréze. Takéto metódy sú v protiklade s naším dnešným pojatím náboženskej slobody. Musíme ich však vidieť v rámci doby, pre ktorú boli tieto pokyny dávané a vžiť sa do vtedajšej mentality, ktorá bola samozrejmom ako pre protestantov, tak aj pre katolíkov.

Sv. Ignác však odmietal tak odsudzovanie na smrť, ako aj zavedenie inkvizície pre Nemecko, inkvizíciu v Ríme a Portugalsku však odporúčal. Situácia v Nemecku mu pripadala iná.

Záver

Jezuitom nepochybne prislúcha najväčšia zásluha o nové katolícke usporiadanie Nemecka. Nedošlo k nemu však tak, že by tu Spoločenstvo zo zahraničia nanovo položilo všetky základy. Čo bolo teda obsahovo tým novým, čo jezuiti priniesli do Nemecka? Kolínsky kartuziánsky opát Kalkbrenner ich popisuje ako mužov naplnených Božím duchom a Božou silou, plných novej odvahy a nového úsilia. „Ich slová sú ako sršiace iskry, zapaľujúce srdcia.“

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-ignac-z-loyoly-a-obnova-cirkvi/>